

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИДАКТИКУ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Н.М. ГАДАЙЧУК, Л.В. ТУЛЬЧАК

Україна, м. Вінниця, Вінницький національний технічний університет

Початок ХХІ століття охопили процеси глобальних соціальних змін в різних сферах розвитку суспільства, у тому числі й в освітній сфері. Дедалі більше розвиваються міжнародні зв'язки нашої держави, посилюється її значимість у світі та Європі. Україна безупинно прямує до світового освітнього простору. За таких умов проводиться оновлення освітньої системи у контексті глобалізації, з огляду на приєднання України до Болонського процесу, метою якого є створення єдиного європейського освітнього простору.

Згідно з національною доктриною розвитку освіти України ХХІ століття, серед важливих педагогічних проблем і завдань є використання альтернативних форм організації навчання та виховання, розроблення нових педагогічних ідей для навчально-виховного процесу.

За таких умов все більше уваги приділяється вивченню іноземних мов. Потрібно зазначити, що це стосується усіх сфер життєдіяльності, де іноземні мови є основою для розвитку міжнародних відносин, проведення наукових конференцій, культурного, інформаційного та наукового обміну між різними країнами.

Інформатизація сфери освіти все більше набирає значення у цій галузі і вступає в новий етап свого розвитку. Отож, необхідно залучати нові інформаційні, мультимедійні та інші комп'ютерні технології до навчального процесу. Відповідно, актуальними є питання, від яких значною мірою залежить загальне уявлення про можливості комп'ютера, у тому числі і його місця, ролі та функцій у навчанні іноземним мовам. Важливим напрямом покращення рівня викладання, удосконалення навчального процесу іноземної мови у неможливому вищому навчальному закладі є використання різноманітних методик, зокрема тих, що базуються на сучасних інформаційних технологіях, а також використання сучасних підходів до викладання, нових навчальних засобів, технічного оснащення, ефективних засобів перевірки та контролю знань.

За минулі роки у вищих навчальних закладах освіти спостерігається скорочення кількості аудиторних годин і збільшення годин, що відводяться на самостійну роботу студентів. Поступово змінюється роль викладача у навчальному процесі. Ще кілька років тому викладач виконував функцію основного джерела інформації, а тепер він перетворюється на організатора та керівника, експерта та консультанта самостійної роботи студента. З огляду на це потрібно використовувати більш ефективні засоби навчання, які б виконували у навчальному процесі інформативну, формуючу, мотивуючу, систематизуючу та контролюючу функції. Отож, необхідно розробляти та впроваджувати новітні комп'ютерні засоби навчання, такі як, наприклад, електронні посібники, підручники, методичні вказівки, мультимедійні курси навчання, тренінгові та тестові програми тощо.

Щоб працювати за вищезазначеними вимогами, потрібно забезпечити три складові процесу. По-перше, у наявності повинна бути апаратно-програмна база, тобто технологічне забезпечення. По-друге, потрібно розробити відповідні електронні навчально-методичні засоби (посібники, методичні вказівки чи рекомендації щодо використання електронного носія інформації). І, по-третє, необхідно провести відповідну перепідготовку викладачів.

Відомо, що ефективність створення та впровадження новітніх комп'ютерних засобів у процес навчання іноземних мов у вищій школі значною мірою залежить від відповідності концептуальним задачам створення електронних засобів навчання як для поза-аудиторного (дистанційного), так і для аудиторного процесу навчання. Дидактичні можливості електронних засобів навчання призначені сприяти:

- кращому засвоєнню знань;
- формуванню та розвитку різного типу вмінь і навичок, а саме, вмінь аудіювання на основі адаптованих та автентичних звукових текстів, вмінь монологічного і діалогічного мовлення, вмінь і

навичок перекладу та реферування текстів за фахом, вмінь і навичок читання з безпосереднім використанням матеріалів мережі Інтернет та локальних мереж;

- підвищенню інформативної ємності та наочності;
- розширенню активного та пасивного словників;
- ознайомленню з лексикою сучасної іноземної мови, яка відтворює культуру певної країни, її політичний та соціальний устрій суспільства;
- формуванню креативності, розвитку творчої активності студентів;
- формуванню мотивації пізнавальної діяльності, потреби використання іноземної мови в інтерактивному спілкуванні;
- підсиленню мотивації самостійної роботи студентів;
- можливості індивідуалізації і диференціації роботи студентів, обираючи темп і обсяг навчального матеріалу, рівень його складності;
- розширенню можливостей контролю зі зворотним зв'язком і діагностикою, підвищенню його об'єктивності;
- створенню позитивної психологічної атмосфери під час самостійної роботи студентів.

Загалом комп'ютерні програми та їх функції можна класифікувати як, наприклад: тренувальні, допоміжні, наставницькі, довідкові, контролюючі, навчально-ігрові. Суттєва особливість усіх видів комп'ютерних програм навчання — це їх інтерактивність, наявність зворотного зв'язку. Зворотній зв'язок може бути як зовнішній, так і внутрішній. Зовнішній зворотний зв'язок дає можливість викладачу контролювати, оцінювати і корегувати взаємодію студента і комп'ютера. Внутрішній зворотний зв'язок дозволяє студенту робити певні висновки щодо результативності власної навчальної діяльності, надає необхідну допомогу та роз'яснення, а також, якщо потрібно, демонструє правильну відповідь або спосіб виконання певних дій.

Самостійна робота студентів на основі мультимедійних засобів навчання сприяє формуванню високої культури розумової праці; формуванню та розвитку прийомів і навиків самостійно навчатись; вмінь розумно витратити та розподіляти свій час; виробляє розумові уміння аналізу, синтезу, порівняння, зіставлення, тощо; навчає самостійному мисленню.

Значна кількість електронних засобів навчання є багатофункціональними. Це електронні підручники та посібники, які містять систематизований навчальний матеріал відповідно до вимог програми викладання іноземної мови. Електронні підручники є засобом навчання в педагогічній системі дистанційного навчання, що містить елементи, властиві будь-якій дидактичній системі. На жаль, зараз електронні підручники більшою мірою є додатковим засобом при організації навчального процесу в межах традиційної освітньої системи. Однак з часом їх функції будуть спеціалізуватися в зв'язку з розвитком методів дистанційного навчання, що безумовно призведе до впровадження нових технологій навчання. Електронні підручники та електронні навчальні посібники повинні розроблятися на високому науковому та методичному рівні. Відповідно, вони повинні забезпечувати студентів необхідним для них обсягом інформації, а також сприяти формуванню відповідного рівня вищезгаданих вмінь та навичок для певного етапу навчання. Електронні засоби навчання повинні забезпечувати неперервність і повноту певного дидактичного циклу процесу навчання за умови здійснення інтерактивного зворотного зв'язку як зовнішнього, так і внутрішнього.

Розробка електронних підручників є одним з провідних напрямків діяльності вищих навчальних закладів, що працюють над впровадженням дистанційного навчання. Дистанційне навчання — це така форма навчання, що базується на використанні широкого діапазону традиційних та новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій та технічних засобів з повним забезпеченням науково-методичними матеріалами.

Доцільно комплексно застосовувати такі форми сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій на різних видах занять в інформаційно-пошуковій, експериментально-дослідницькій і самостійній навчальній діяльності, зокрема в діяльності студентів з метою обробки отриманої інформації, здобуття знань і формування вмінь та навичок.

Отже, прогресивні педагоги продовжують пошук новітніх підходів дистанційного навчання іноземних мов, розробляють загальні положення концепції дистанційного навчання іноземних мов у вищих закладах. Відсутність спільного підходу до розробки методики практичних курсів дистанційного навчання іноземних мов є основною методичною проблемою цієї галузі. Дана проблема помітно уповільнює процес впровадження дистанційного навчання іноземних мов на практиці. Це зумовлено як її відносною новизною, так і її складністю, викликаною накладенням новітніх інформаційних технологій на саму методику навчання іноземних мов.

Література

1. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С.Полат. - М.: Академия, 2002. - С.73-77.
2. Брикiна О. Синергетичнi засади моделювання дистанцiйної освiти майбутнього педагога // Рiдна школа, 2006 - №6. - С.36-38.
3. Loregran Jack/ Video in Language Teaching. Cambridge, 1990.
4. Машбиць Ю.І., Гокунь О.О., Жалдак М.І., Комісаров О.Ю., Морзе Н.В.. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посiбник для вчителів/Інститут психології ім.Г.С.Костюка АПН України;Інститут змісту і методів навчання. - К., 1997. - С.259-261.
5. Зубаль Н.Г., Семко Н.М., Гошко Л.Я. Особливості методик викладання іноземної мови у немовному внз // Болонський процес: проблеми і перспективи Львівського державного аграрного університету. Мат-ли. наук-метод. конф. - Львів. Львівський ДАУ, 2005 - С.126-130.
6. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. – К.: Райдуга, 2001. - С.14-20.
7. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. С.Ю.Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 2003. - С.2761-275.
8. Allan Margaret. Teaching English with Video. - London, 1992.